Evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' – Slutevaluering

Hovedresultater

Johannes Kroustrup, Morten Holm Enemark og Vibeke Jakobsen

VIVE

Hovedresultater

For at forebygge social udsathed og øge unges tilknytning til arbejdsmarkedet har Esbjerg Kommune i perioden oktober 2020 til september 2024 gennemført fritidsjobindsatsen 'Energi til mere', som på kort sigt havde til formål at bygge bro mellem unge og virksomheder for at øge andelen af unge i fritidsjob og på længere sigt at styrke socialt udsatte unges tilknytning til uddannelse og arbejdsmarkedet.

Indsatsen havde to primære målgrupper: 1) skoleelever i 8.-9. klasse i socialt udsatte positioner og 2) unge mellem 16 og 18 år uden uddannelse eller job. Den centrale aktivitet i indsatsen var en håndholdt indsats med individuel vejledning og støtte til at hjælpe deltagerne i job. Fra 2024 er indsatsen overgået til kommunalt regi.

For at understøtte vidensdeling på området og skabe et grundlag for udvikling af fremtidige lignende indsatser har VIVE evalueret fritidsjobindsatsen i tre rapporter, hvor denne rapport udgør den afsluttende evaluering. Evalueringens konklusioner kan anvendes af beslutningstagere og fagprofessionelle i Esbjerg Kommune, men også i andre kommuner med tilsvarende udfordringer, som ønsker at målrette fritidsjobindsatser til unge i udsatte positioner. Rapporten har fokus på indsatsens:

- opnåelse af måltal om antal forløb
- rekruttering af deltagere i socialt udsatte positioner med behov for støtte til at opnå beskæftigelse
- virkninger for deltagerne med hensyn til beskæftigelse og uddannelse
- arbejde med forankring i kommunalt regi.

Deltagere i indsatsen

Indsatsen har opnået sine måltal om antal forløb

I løbet af indsatsperioden fra oktober 2020 til og med august 2024 har der været i alt 366 individuelle forløb, hvilket overstiger de opstillede måltal forud for projektstart på 175-220 forløb. De 366 forløb dækker over 197 forløb for skoleelever og 169 forløb for unge. Nogle af deltagerne har gennemført flere forløb, hvorfor antallet af deltagere er lavere end antallet af forløb. I alt har 180 skoleelever og 157 unge deltaget i de individuelle forløb. Det vil sige, at selv hvis hver person kun havde haft et enkelt forløb, så havde indsatsen stadig nået måltallet.

Deltagerne, særligt de unge, er i højere grad i socialt udsatte positioner end deres jævnaldrende

Målgruppen for indsatsen var skoleelever og unge i socialt udsatte positioner. Deltagerne har meget varierende familiebaggrund, men resultaterne i denne rapport viser, at det i stort omfang er lykkedes indsatsen at rekruttere skoleelever og unge i socialt udsatte positioner. Analysen viser, at deltagerne, sammenlignet med deres jævnaldrende, på samtlige undersøgte karakteristika i højere grad er karakteriseret ved forhold, der kan være forbundet med social udsathed. Dette gør sig særligt gældende for de unge.

Sammenlignet med jævnaldrende i Esbjerg Kommune bor en større andel af deltagerne med en enlig forælder eller er udeboende.

Der er også en større andel blandt deltagerne end blandt de jævnaldrende, som har forældre med svag tilknytning til uddannelse og beskæftigelse. For eksempel blandt de unge er 29 % af mødrene og 11 % af fædrene hverken under uddannelse eller i beskæftigelse mod hhv. 15 % og 6 % blandt jævnaldrende. En større andel af deltagerne oplever desuden relativ økonomisk fattigdom, hvilket fx gælder en fjerdedel af de unge mod kun knap en tiendedel af deres jævnaldrende. Endelig bor en større andel af deltagerne i udsatte boligområder.[1]

Fakta om indsatsen

- Fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' blev etableret i 2020 med støtte fra Den A.P. Møllerske Støttefond og har haft til formål at hjælpe unge i fritidsjob i Esbjerg Kommune.
- Indsatsen har været målrettet skoleelever i 8.-9. klasse i socialt udsatte positioner samt unge i alderen 16-18 år, der hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse.
- Indsatsen har bestået af individuel vejledning og støtte til jobsøgning, oplæg på skoler, samarbejde med virksomheder og kommunen om fritidsjobmuligheder samt afholdelse af fritidsjobmesser og andre rekrutteringsaktiviteter.
- Fra 2024 er indsatsen overgået til Esbjerg Kommune, hvor den nu er blevet en fast del af den kommunale ungeindsats og på sigt skal dække alle skoler i kommunen – fortsat med fokus på at støtte de unge, der særligt har brug for støtten.

De unge deltagere adskiller sig desuden fra deres jævnaldrende i forhold til skolegang. Blandt de unge deltagere har kun lidt over halvdelen fuldført 9. klasse, mens det samme gør sig gældende for cirka 9 ud af 10 af deres jævnaldrende. De unge deltagere, der har fuldført 9. klasse, har endvidere lavere karaktergennemsnit end deres jævnaldrende (4,1 mod 7,5 blandt deres jævnaldrende).

[1] Et boligområde er defineret som udsat boligområde, hvis boligen er beliggende i en almenboligafdeling, som var en del af en boligsocial helhedsplan i Esbjerg finansieret af 2015-2018-midlerne.

Blandt deltagerne – især blandt de unge – er der da også en stor andel, som har oplevet udfordringer i deres skolegang. For eksempel har tre fjerdedele af de unge og lidt over halvdelen af skoleeleverne erfaringer med at blive hjemme fra skole, selvom de ikke var syge, og mere end halvdelen af de unge og lidt under halvdelen af skoleeleverne vurderer deres faglige niveau som "nogenlunde" eller "ikke så godt".

Trods de udfordringer, som nogle af deltagerne står over for, er deres forventninger til indsatsen overvejende positive. Langt de fleste tror på, at de kan finde et fritidsjob, som de bliver glade for, og de oplever generelt stor opbakning fra deres forældre til at deltage i indsatsen. En mindre del har dog også lave forventninger eller er usikre på, om fritidsjobbet er noget for dem.

Virkninger af indsatsen

Fritidsjobindsatsen ser ud til at have hjulpet en betydelig andel af deltagerne ud i lønnet beskæftigelse og dermed øget deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Over to tredjedele af deltagerne opnår beskæftigelse i løbet af de første 9 måneder efter indsatsstart

Ambitionen for deltagerne forud for indsatsstart var, at 80 % af skoleeleverne og 75 % af de unge skulle opnå fritidsjob. På et tidspunkt i løbet af de første 9 måneder efter indsatsens start var 68 % af skoleeleverne og 69 % af de unge i job. De unge ligger dermed 6 procentpoint under måltallet, mens skoleeleverne er 12 procentpoint fra. Selvom måltallene ikke er helt opnået, viser resultaterne en betydelig stigning i beskæftigelse i forhold til før indsatsstart, hvilket indikerer, at indsatsen har haft en positiv virkning for deltagerne.

Skoleelever fastholder job over måltallet, mens unge i mindre grad forbliver i beskæftigelse over tid

For de deltagere, der opnår et job efter indsatsstart, var måltallet for fastholdelse, at 85 % stadig skulle være i job efter 3 måneder, og 75 % efter 6 måneder. Blandt skoleelever er 86 % af dem, der fik job, fortsat i et job efter 3 måneder, hvilket er lidt højere end måltallet på 85 %. Efter 6 måneder er andelen 76 % mod et måltal på 75 %, og efter 9 måneder er 71 % stadig i et job.

For de unge er jobfastholdelsen lavere. Efter 3 måneder er 78 % af dem, der kom i job, stadig i beskæftigelse, hvilket er under måltallet på 85 %. Efter 6 måneder er andelen faldet til 63 % (måltal på 75 %), og efter 9 måneder er 60 % fortsat i job. Dette viser, at unge i mindre grad fastholder deres beskæftigelse sammenlignet

med skoleeleverne, og at omfanget af unge, der formår at fastholde beskæftigelse, ligger under måltallene.

Deltagerne har generelt positive oplevelser af indsatsen, mens andre mister motivationen undervejs

Deltagernes egne vurderinger af indsatsen understøtter det samlede positive billede. De fleste oplever, at de har fået et godt fritidsjob, som de trives i, og de vurderer, at indsatsen har hjulpet dem med at tage ansvar, overholde aftaler og styrke deres motivation for job og uddannelse. Resultaterne viser også, at mange deltagere oplever, at de har fået en øget forståelse af arbejdsmarkedet og føler sig bedre rustet til at tage næste skridt i deres arbejdsliv eller uddannelsesforløb. En del af deltagerne har en endnu større grad af indre motivation ved afslutningen end ved første møde, mens en mindre, men stadig betydelig andel er gået i den modsatte retning og nu deltager af pligt eller er usikre på formålet. Dette understreger behovet for at fastholde og styrke deltagernes motivation gennem hele indsatsforløbet.

Forankring af indsatsen

Fritidsjobindsatsen er blevet forankret i Esbjerg Kommune, hvor den på sigt skal dække alle skoler. Overgangen blev planlagt tidligt for at sikre kontinuitet i medarbejderstaben og bevare viden fra projektperioden. Indsatsen implementeres gradvist, hvor der først er fokus på skoler, hvor behovet er størst. Erfaringerne viser, at opbakning fra vejledere og lærere er afgørende for at nå de unge.

Med forankringen er fokus skiftet fra udvikling til drift, hvor der arbejdes med at fastholde de tilgange, der har virket bedst. Her fremhæves det, at individuelle samtaler med eleverne, som alle elever tilbydes i starten af skoleåret, har gjort det mere sandsynligt, at de opsøger indsatsen, ligesom en opsøgende tilgang med oplæg i undervisningen har styrket rekrutteringen.

Vedligehold af virksomhedssamarbejder og udvikling af kommunale fritidsjob

Samtidig har det vist sig udfordrende at vedligeholde virksomhedssamarbejder, da nogle virksomheder er mættede og ikke længere har samme behov for fritidsjobbere, og at det derfor er vigtigt kontinuerligt at opsøge nye virksomhedssamarbejder, samtidig med at eksisterende relationer vedligeholdes.

Ambitionen er fortsat at få så mange som muligt i job. En udfordring, man forsøger at overkomme, er de overenskomstmæssige udfordringer, der gør det vanskeligt at ansætte unge i kommunale institutioner. Her peges der på behov for en tættere

koordinering mellem forvaltningerne for at skabe flere jobmuligheder og sikre, at indsatsen fortsat kan understøtte unge i at få deres første erfaringer på arbejdsmarkedet – også i et kommunalt fritidsjob.

Konklusion

Evalueringen viser, at fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' har opfyldt målsætningen om at gennemføre det ønskede antal individuelle forløb, og at deltagerne udgør en heterogen gruppe, men sammenlignet med deres jævnaldrende i højere grad er karakteriseret af forhold, der kan være forbundet med social udsathed. Virkningsevalueringen tyder på, at indsatsen har positive virkninger for deltagernes beskæftigelse, og at de opstillede måltal for beskæftigelsesandel og jobfastholdelse næsten er opnået, samt at størstedelen af deltagerne har haft positive oplevelser med og udbytte af indsatsen. Således er vurderingen fortsat, at denne fritidsjobindsats har potentiale til at understøtte flere unges vej ind på arbejdsmarkedet. En succesfuld forankring og videreførelse af indsatsen afhænger dog af et fortsat strategisk fokus på dem med størst behov for støtte samt en vedvarende indsats for at bevare samarbejdet med skoler, vejledere, virksomheder og kommunen. Det er afgørende for at sikre de nødvendige jobmuligheder, så de skoleelever og unge, der ønsker det, kan opnå værdifulde erfaringer med arbejdsmarkedet og styrke deres fremtidige muligheder.

Fakta om slutevalueringen

- Denne rapport er den tredje og sidste evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' i Esbjerg Kommune.
- Slutevalueringen har til formål at give et samlet billede af indsatsens virkninger og bidrage med viden, der kan anvendes i fremtidige indsatser – både i Esbjerg Kommune og i andre kommuner med lignende udfordringer.
- Evalueringen ser på antallet af forløb og deltagere, deres baggrund, beskæftigelse efter indsatsstart samt deres motivation og oplevelse af indsatsen. Derudover belyses erfaringerne med at forankre indsatsen i kommunalt regi.
- Til slutevalueringen anvendes registerdata, spørgeskemabesvarelser og indsatsens egne registreringer samt interview med projektlederen og en projektmedarbejder.

Hovedresultater: Evaluering af fritidsjobindsatsen 'Energi til mere' – Slutevaluering
VIVE/2025
HR_301655